

Малиновская О.Я., Максимив И.О. Состояние и перспективы привлечения иностранных инвестиций в экономику города Львова

Проанализированы состояние и перспективы привлечения иностранных инвестиций. Рассмотрены основные направления улучшения инвестиционного климата города Львова.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, инвестиционный климат, направления улучшения прямых иностранных инвестиций, стимулирование иностранного инвестора.

Malinovska O. Ya., Maksymiv I.O. State and prospects attraction of foreign Lviv's investments

In this article are analyzed state and prospects attraction of foreign investments. The main directions of improvement for the Lviv's investment climate are examined.

Keywords: foreign investments, investment climate, directed for attraction of foreign investments, stimulation of foreign investor.

УДК 005.334:621

Аснір. А.О. Малець¹ – Харківський НЕУ

ЧИННИКИ РИЗИКУ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Визначено основні чинники ризику машинобудівного підприємства відповідно до місця їх прояву, які потрібно враховувати під час прийняття стратегічних рішень.

Ключові слова: чинник ризику, стратегічне рішення, машинобудівне підприємство.

Машинобудівне підприємство є специфічним об'єктом ризику з характерними для нього галузевими особливостями, єдністю видів продукції, технологічних процесів та інших ознак, що визначають чинники, види та прояви ризику. Його ефективний економічний розвиток значною мірою залежить від того, наскільки повно в його діяльності враховуються загальноекономічні та специфічні чинники ризику на етапі прийняття стратегічного рішення. І якщо перші чинники притаманні підприємницькій діяльності в будь-якому економічному середовищі будь-якому підприємству, то специфічні індивідуальні чинники для вітчизняних машинобудівних підприємств і потребують додаткового вивчення.

Чинники ризику стратегічного рішення підприємства [1] – це передумови, що збільшують ймовірність чи реальність настання подій, які, не входячи в коло планованих, потенційно можуть здійснитися і в цьому випадку надати незапланований вплив на процес реалізації стратегічного задуму (стратегії підприємства). Результатом прояву чинника ризику буде розвиток подій, наслідки якого призведуть до відхилення від поставленої стратегічної мети підприємства. У число таких подій входять як ті, які можна було передбачити, але не можна точно визначити момент настання, так і ті, які передбачити було неможливо.

Управляючи ризиками, під час прийняття стратегічного рішення необхідно знати які місця можуть бути "проблемними". Складність факторного аналізу полягає в тому, що одні й ті ж чинники в різних умовах можуть ви-

¹ Наук. керівник: проф. І.П. Отенко, д-р екон. наук

явитися вирішальними або стати зовсім незначними. Необхідно також враховувати взаємозв'язок і взаємний вплив різних чинників, визначати сукупний результат їх взаємодії. Зважаючи на це, найдоцільніше виділити чинники ризику відповідно до місця їх прояву.

Чинники ризику машинобудівного підприємства, залежно від сфери виникнення, потрібно розділити на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх відносять чинники, обумовлені причинами, не пов'язаними безпосередньо з діяльністю самого підприємства: політичні, соціально-економічні, науково-технічні та екологічні чинники. Серед політичних чинників варто звернути увагу на внутрішньополітичну і зовнішньополітичну ситуацію, стабільність уряду, сепаратистські настрої у суспільстві, можливість цивільних заворушень, націоналізацію або реприватизацію, порушення урядом своїх зобов'язань, обмеження конвертації валюти.

До соціально-економічних чинників віднесемо: появу нових конкурентів, рейдерство, падіння платоспроможного попиту на продукцію, девальвацію національної валюти або її не прогнозовано значне коливання, кардинальну зміну правил ведення зовнішньоекономічної діяльності, введення обмежень на рух капіталу, складності в роботі обслуговуючого банку, непрофесійну роботу податкових служб, невмотивоване порушення умов контракту.

Науково-технічний прогрес є найважливішим чинником економічного розвитку підприємства, тому неможливо не враховувати зовнішні науково-технічні чинники: появу в конкурентів більш досконалої технології виробництва, промислове шпигунство конкурентів, появу нового виробника товару або послуги в секторі традиційної продукції підприємства, освоєння конкурентами виробництва товару-замінника, раптова дестабілізація галузі, порушення комунікативних зв'язків між підприємствами як суб'єктами господарювання; непередбачені зміни навколишнього середовища або фізичних умов переміщення товарних, фінансових, трудових й інші ресурсів.

Дедалі більше значення в наші дні надають екологічним чинникам (зміна регіональної екологічної обстановки, посилення екологічних вимог, введення обмежень на використання місцевих природних ресурсів), які також можуть істотно вплинути на діяльність підприємства, що зумовлено взаємодією виробництва з навколишнім природним середовищем.

Друга група чинників обумовлена або породжується діяльністю самого підприємства – це внутрішні чинники ризику. Розділимо внутрішні чинники за сферами прояву: чинники ризику у виробничій та відтворювальній сферах, у сфері обігу, а також у сфері управління.

На будь-якому машинобудівному підприємстві передусім увагу варто приділяти чинникам ризику виробничої діяльності. Сюди потрібно віднести: чинники ризику основної виробничої діяльності підприємства (зупинка обладнання або переривання технологічного циклу підприємства з вини неосновних підрозділів, аварії основного обладнання, порушення персоналом технологічної дисципліни, а також специфічні для цього виробництва чинники), чинники ризику допоміжної діяльності підприємства (аварії допоміжного виробничого обладнання, подовження термінів ремонту устаткування, порівня-

но з нормативними, перебої енергопостачання та поставок палива, невідповідність інструментального господарства для зміни виробленого продукту) і чинники ризику забезпечувальної діяльності підприємства (аварії або переповнення складських потужностей, неполадки у системі оброблення інформації та витік конфіденційної інформації, недостатня патентна захищеність продукції підприємства та технології її виготовлення).

До чинників ризику у відтворювальній сфері діяльності підприємства належить: відтік кваліфікованої робочої сили, неправильна оцінка необхідного періоду підготовки (перепідготовки) кадрів, чинники ризику у сфері інвестиційної активності підприємства, чинники ризику інноваційної неадекватності.

Чинники ризику у сфері обігу поділяють на такі: порушення умов контракту, невмотивована відмова оптових споживачів взяти або оплатити отриману готову продукцію (ризик незатребуваності продукції), банкрутство або самоліквідація підприємств-контрагентів, помилковий вибір цільового сегмента ринків збуту власної продукції (маркетингові помилки), неправильна оцінка конкурентоспроможного рівня цін на продукцію у традиційних сегментах ринку підприємства (ризик неплатоспроможності дебіторів), втрати або погіршення якості товару під час транспортування, зберігання тощо, підвищення витрат обігу через непередбачені невиробничі витрати у збутовій мережі, неправильна ідентифікація конкурентів, спотворення властивостей продукції в рекламі, втрата репутації виробника через помилкову або брехливу рекламу, невдалий вибір засобів вираження рекламного повідомлення, несподіваний переважний вплив реклами конкурентів.

Чинники ризику у сфері управління підприємством: неадекватне формулювання власних стратегічних цілей підприємства, неправильна оцінка стратегічного потенціалу підприємства, помилковий прогноз розвитку зовнішнього господарського середовища, помилкова оцінка перспективного ринкового потенціалу основних продуктів підприємства, недостатня якість управління або "управлінської команди", відкриті можливості для економічних зловживань і злочинів, вибуття ключових співробітників підприємства.

На сьогодні немає ефективних, доведених до практичного використання моделей і методів кількісного аналізу ризику діяльності машинобудівного підприємства. Для оцінювання ризику конкретного починання у цьому процесі можна розподілити чинники ризику на більш і менш важливі за ступенем їх впливу на результат, кожному привласнити свою вагу (сума всіх ваг звичайно дорівнює одиниці), а потім, виходячи із загальної суми всіх ймовірностей, що дорівнює одиниці, для кожного чинника ризику визначити ступінь імовірності його прояву. Перемноживши по кожному чиннику обидва коефіцієнти (ваги) та ймовірності прояву отримаємо показник ризику для кожного з чинників.

На основі подібних розрахунків виходить лише система основних чинників ризику. Для визначення ступеня ризику загалом необхідно зіставити кожен чинник ризику із заходами безпеки з цього чинника і визначити їх співвідношення, тоді можна отримати шанси на успіх або невдачу. Підсумовавши окремо всі чинники успіху і чинники невдачі, можна отримати показ-

ники, що характеризують успіх і невдачу підприємницького заходу загалом. Точність розрахунків здебільшого буде залежати від експертних оцінок. Насамперед це повнота переліку чинників ризику, показник ризику кожного з чинників, співвідношення чинників ризику із заходами їх нейтралізації.

Література

1. Стратегии бизнеса: справочник / под ред. Г.Б. Клейнера. – М. : Изд-во КОНЭСКО, 1998. – 491 с.
2. Клейнер Г.Б. Стратегия предприятия / Г.Б. Клейнер. – М. : Изд-во "Дело". – 2008. – 568 с.
3. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М. : Изд-во "Экономика". – 1989. – 236 с.
4. Качалов Р.М. Управление хозяйственным риском / Р.М. Качалов. – М. : Изд-во "Наука", 2002. – 192 с.
5. Арямов А.А. Общая теория риска. Юридический, экономический и психологический анализ / А.А. Арямов. – М. : РАП, Волтерс Клувер, 2010. – 202 с.
6. Томас Бартон. Комплексный подход к риск-менеджменту: стоит ли этим заниматься. Практика ведущих компаний / Бартон Томас, Шенкир Уильям, Уокер Пол. – М. : Изд-во "Вильямс". – 2003. – 280 с.

Малець А.А. Факторы риска машиностроительного предприятия

Определены основные факторы риска машиностроительного предприятия в соответствии с местом их проявления, которые следует учитывать при принятии стратегических решений.

Ключевые слова: фактор риска, стратегическое решение, машиностроительное предприятие.

Malets A.A. Risk factors for engineering venture

There are some risk factors for engineering venture which were identified according to the place they appear. These types of risk factors should be noticed while making strategic decisions.

Keywords: risk factor, strategic decision, engineering venture.

УДК 338.24:330.87

Проф. О.В. Манойленко, д-р екон. наук –
Харківський НТУ "Харківський політехнічний інститут"

ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ У БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ

Досліджено основні фактори, що впливають на формування комплексів фінансових важелів державного регулювання у будівельній галузі, здійснено їх структуризацію, визначено особливості їх застосування за різних умов функціонування національної економіки.

Вступ. Дослідження перебігу кризових явищ та їх наслідків не тільки в економіці України, а й у всьому світі доводить, що будівельна галузь є найменш фінансово стійкою до негативних процесів, що відбуваються як на споживчих ринках, так й у державних фінансах. Це відбувається внаслідок того, що, з одного боку, в кризових умовах господарювання спостерігається скорочення платоспроможного попиту з боку населення та виникають значні ризики не погашення іпотечного кредитування, з іншого, зменшення інвестиційних потреб суб'єктів господарювання та держави у фінансуванні інфраструктурних проектів та цільових програм розвитку.